

ผลของการให้ข้อมูลโดยใช้แนวคิดการดูแลผู้ป่วยโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง
ต่อระดับความวิตกกังวลของมารดาที่มีบุตรน้ำหนักตัวน้อย

พนาวรรณ เสนาวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลมารดาและทารกแรกเกิด
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ผลของการให้ข้อมูลโดยใช้แนวคิดการดูแลผู้ป่วยโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางต่อ ระดับความวิตกกังวลของมารดาที่มีบุตรน้ำหนักตัวน้อย (EFFECT OF PROVIDING INFORMATION BASED ON FAMILY-CENTERED CARE CONCEPTS ON ANXIETY LEVEL OF MOTHERS WHO HAD A LOW-BIRTH- WEIGHT INFANT)

พนาวรรณ เสนาวงศ์ 4536809 NSMN/M

พย.ม. (การพยาบาลมารดาและทารกแรกเกิด)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : เอมพร รตินทร, Ph.D. (Nursing), เยาวลักษณ์ เสรีเสถียร, พย.ด.

ฟองคำ ติลกสกุลชัย, Ph.D. (Nursing)

บทคัดย่อ

การที่ทารกแรกเกิดน้ำหนักตัวน้อยภายหลังคลอดต้องเข้ารับการรักษาในหน่วยผู้ป่วยทารกแรกเกิดนั้น เป็นภาวะวิกฤติที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวลทั้งในมารดาและสมาชิกครอบครัว เพื่อช่วยเหลือมารดาและสมาชิกครอบครัว การให้ข้อมูลถือเป็นวิธีการสำคัญที่ช่วยให้มารดาและสมาชิกครอบครัวมีความเข้าใจถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น อาจส่งผลให้มีความวิตกกังวลลดลง การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองเพื่อศึกษาผลของการให้ข้อมูลโดยใช้แนวคิดการดูแลผู้ป่วยโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางต่อระดับความวิตกกังวลของมารดาที่มีบุตรน้ำหนักตัวน้อย กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาที่มีบุตรน้ำหนักตัวน้อยที่เข้ารับการรักษาในหน่วยผู้ป่วยทารกแรกเกิด โรงพยาบาลอุดรธานี จำนวน 30 ราย การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง และแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดำเนินการให้ข้อมูลตามโปรแกรมการให้ข้อมูลโดยใช้แนวคิดการดูแลผู้ป่วยโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางแก่มารดาในกลุ่มควบคุม และแก่ทั้งมารดาและสมาชิกครอบครัวในกลุ่มทดลอง และมีการวัดระดับความวิตกกังวลของมารดา ก่อนและภายหลังการทดลอง โดยใช้แบบสอบถามระดับความวิตกกังวลของมารดาที่มีบุตรน้ำหนักตัวน้อย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบสถิติที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA) (โดยมีคะแนนความวิตกกังวลก่อนการทดลองเป็นตัวแปรควบคุม)

ผลการวิจัยพบว่าภายหลังการได้รับข้อมูลคะแนนความวิตกกังวลของมารดาทั้งสองกลุ่มน้อยกว่าก่อนได้รับข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และคะแนนความวิตกกังวลของมารดาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) ผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่าการให้ข้อมูลโดยใช้แนวคิดการดูแลผู้ป่วยโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางทั้งในกลุ่มที่ให้ข้อมูลเฉพาะมารดา และกลุ่มที่ให้ข้อมูลทั้งมารดาและสมาชิกครอบครัว โดยให้ข้อมูลในลักษณะการสื่อสารสองทาง (Two-way communication) มีความยืดหยุ่นหรือปรับเปลี่ยนตามความต้องการข้อมูลและสภาพความพร้อมในการรับรู้ข้อมูลของครอบครัว จึงทำให้มารดาที่มีความวิตกกังวลลดลงทั้งสองกลุ่ม แม้การศึกษาครั้งนี้ไม่สามารถยืนยันได้ว่าการให้ข้อมูลทั้งมารดาและสมาชิกครอบครัว จะสามารถลดระดับความวิตกกังวลได้มากกว่าการให้ข้อมูลเฉพาะมารดา แต่ในแง่ของการให้ข้อมูลแก่สมาชิกครอบครัวพร้อมกับมารดา ยังคงมีความสำคัญในแง่การปฏิบัติ และมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการให้ข้อมูลสมาชิกครอบครัวพร้อมกับมารดา และสนับสนุนให้มีการนำการให้ข้อมูลโดยใช้แนวคิดการดูแลผู้ป่วยโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางมาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อให้ความช่วยเหลือและดูแลครอบครัวได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: การให้ข้อมูล/ การดูแลผู้ป่วยโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง/ ความวิตกกังวลของมารดา/
ทารกน้ำหนักตัวน้อย

EFFECT OF PROVIDING INFORMATION BASED ON FAMILY-CENTERED CARE CONCEPTS ON ANXIETY LEVEL OF MOTHERS WHO HAD A LOW-BIRTH-WEIGHT INFANT.**PHANAWAN SENAWONG 4536809 NSMN/M****M.N.S (MATERNITY AND NEWBORN NURSING)****THESIS ADVISORS : AMEPORN RATINTHORN, Ph.D. (NURSING),
YAOWALAK SERISATHIEN, Ph.D. (NURSING),
FONGCUM TILOKSKULCHAI, Ph.D. (NURSING)****ABSTRACT**

The admission of low birth weight infants to the nursery represents a crisis situation that might cause anxiety for both mothers and family members. Providing information is a significant interaction aimed at supporting mothers and family members and helping them understand the condition which might reduce their anxiety levels. This research was a quasi-experimental study aimed at determining the effects of providing information based on family-centered care concepts on the anxiety levels of mothers who had low-birth-weight infants. The participants comprised 30 mothers who had low-birth-weight infants admitted to the nursery unit of Udonthani Hospital, Thailand which were divided into control and experimental groups. The developed information program based on family-centered care concepts was provided for mothers in the control group and for both mothers and family members in the experimental group. Anxiety levels were measured before and after the program by using a questionnaire. Data was analyzed by using paired t-test and ANCOVA (using the pre-test scores as the covariate).

The results revealed that the maternal anxiety in both the control and experimental groups after having received the information was statistically and significantly less than that before receiving the information ($p < .05$). The anxiety scores of the control group were not statistically significant in terms of differences as compared to the experimental group ($p > .05$).

It could be concluded, therefore, that providing information based on family-centered care concepts emphasized two-way communication, flexibility or changes according to information needs and perceptions conditions of the family was able to decrease anxiety levels in mothers. Although the results did not confirm that providing information to both mothers and family members would show a better result, the findings still have some clinical significance. Moreover, it is suggested that intervention programs for both mothers and family members should be available. Finally, family-centered care concepts should be applied to nursing practice to provide support and appropriate care for mothers and their families.

**KEY WORDS : INFORMATION/ FAMILY-CENERED CARE/
MATERNAL ANXIETY/ LOW-BIRTH-WEIGHT INFANT**